

«ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ, ΕΚΦΡΑΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΩΝ»

ΟΜΑΔΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Καστανάκη Μαρία, ΠΕ 70

Δαβράδου Άννα , ΠΕ 70

ΣΧΟΛΕΙΟ

1^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΜΟΥΡΝΙΩΝ



ΧΑΝΙΑ , 2015

1. Συνοπτική περιγραφή της καλής πρακτικής

Η ανοικτή αυτή εκπαιδευτική πρακτική αποτελεί τμήμα ενός εκπαιδευτικού προγράμματος που υλοποιήθηκε στα πλαίσια της ευέλικτης ζώνης και αφορά πρόγραμμα συναισθηματικής αγωγής.

Με τους μαθητές της Α΄ τάξης του 1ου Δημοτικού Σχολείου Μουρνιών ασχοληθήκαμε με δραστηριότητες που αφορούσαν σε θέματα Αγωγής Υγείας και πιο συγκεκριμένα με το διαθεματικό πρόγραμμα «Αναγνώριση, έκφραση και διαχείριση συναισθημάτων». Η επιλογή του θέματος έγινε λόγω της ανάγκης να βοηθηθούν τα παιδιά στις διαπροσωπικές τους σχέσεις, ιδιαίτερα στο πλαίσιο της σχολικής τους ζωής και της ανάπτυξης της συναισθηματικής νοημοσύνης των μαθητών, δηλαδή να αποκτήσουν την ικανότητα να κατανοούν, να εκφράζουν τα δικά τους συναισθήματα και των άλλων, όπως επίσης την ικανότητα να ρυθμίζουν τα συναισθήματά τους, δηλαδή να τα ελέγχουν και να τα ρυθμίζουν ανάλογα με την κατάσταση στην οποία βρίσκονται. Αξιοποιήθηκαν τεχνικές, όπως ο καταιγισμός ιδεών, η εργασία σε ομάδες, οι βιωματικές δραστηριότητες.

Σχεδιασμός της καλής πρακτικής

1.1 Στοιχεία σχεδιασμού

Το πρόγραμμα αυτό επιμερίστηκε και ολοκληρώθηκε σε πέντε μήνες.

1ος μήνας : « Ένα σπίτι γεμάτο συναισθήματα»

2ος μήνας : «Γνωριμία με τον εαυτό μου»

3ος μήνας : «Ενίσχυση της αυτοεκτίμησης»

4ος μήνας : « Αναγνώριση βασικών συναισθημάτων και ικανότητα διαχείρισης αρνητικών συναισθημάτων»

5ος μήνας : «Συγγραφή και εικονογράφηση παραμυθιού»

1.2 Διδακτικοί στόχοι

Οι στόχοι που τέθηκαν, μπορούν να συνοψιστούν ως εξής:

- ✓ Να μάθουν τα παιδιά τι σημαίνει σωστή επικοινωνία, συνεργασία, ομαδικότητα και σεβασμός της δικής τους γνώμης αλλά και της γνώμης του άλλου.
- ✓ Να συνειδητοποιήσουν ότι είναι άτομα μοναδικά, αναγνωρίζοντας τις δυνάμεις, τις ικανότητες και τα ατομικά χαρακτηριστικά τους.
- ✓ Να ενισχύσουν την αυτοεκτίμησή τους
- ✓ Να τα βοηθήσουμε να αναγνωρίσουν τι μπορούν να κάνουν και τι δεν μπορούν αλλά θα το προσπαθήσουν να το κάνουν στο μέλλον
- ✓ Να αναγνωρίζουν τα βασικά συναισθήματα : φόβος, λύπη, χαρά, θυμός και να μάθουν να χειρίζονται σωστά τα αρνητικά τους συναισθήματα.
- ✓ Να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους, να ψυχαγωγηθούν και να έχουν τη χαρά της δημιουργίας.

2.Εφαρμογής της καλής πρακτικής

2.1 Περιβάλλον – πλαίσιο

Η ανοικτή αυτή εκπαιδευτική πρακτική εφαρμόστηκε εντός και εκτός σχολικής τάξης με τη χρήση και των νέων τεχνολογιών. Πραγματοποιήθηκαν διάφορες βιωματικές δραστηριότητες, έγινε αναζήτηση ψηφιακού υλικού και έπαιξαν διαδραστικά παιχνίδια, πραγματοποιήθηκαν επισκέψεις σε διάφορους χώρους (Σπίτι του Βενιζέλου, και Παιδική Βιβλιοθήκη), ενώ οι μαθητές άκουσαν και επιδόθηκαν στη συγγραφή παραμυθιού.

2.2 Τάξη

Επιλέξτε από την παρακάτω λίστα την τάξη στην οποία εφαρμόστηκε η καλή πρακτική. Αν η δραστηριότητα είναι συνεργατική μπορείτε να επιλέξετε παραπάνω από μία τάξεις.

- | | |
|--|---------------------------------------|
| ☒ Α' δημοτικού | ☐ Α' γυμνασίου |
| ☐ Β' δημοτικού | ☐ Β' γυμνασίου |
| ☐ Γ' δημοτικού | ☐ Γ' γυμνασίου |
| ☐ Δ' δημοτικού | ☐ Α' λυκείου |
| ☐ Ε' δημοτικού | ☐ Β' λυκείου |
| ☐ ΣΤ' δημοτικού | ☐ Γ' λυκείου |

2.3 Διάρκεια εφαρμογής

Επιλέξτε από την παρακάτω λίστα τη διάρκεια εφαρμογής της καλής πρακτικής.

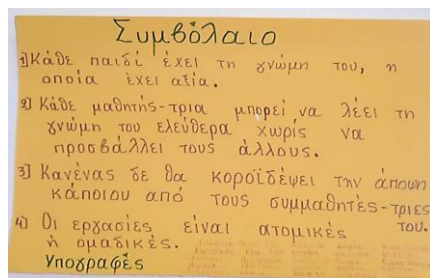
- ☐ Ωριαία διδασκαλία
- ☐ Διδακτική ενότητα
- ☐ Άλλη: Προσδιορίστε την διάρκεια: .

2.4 Αναλυτική περιγραφή της εφαρμογής της καλής πρακτικής

1^{ος} μήνας

Σύναψη Συμβολαίου ομάδας

Πριν ξεκινήσουμε το πρόγραμμα φτιάξαμε ένα συμβόλαιο ομάδας, με απώτερο σκοπό να διαμορφωθεί ένα κλίμα συνεργατικότητας και εμπιστοσύνης μεταξύ των μαθητών καθώς και μεταξύ μαθητών και εκπαιδευτικού.



Αφόρμηση: « Ένα σπίτι γεμάτο συναισθήματα»

Μαθησιακή επιδίωξη: να δημιουργηθεί στα παιδιά ένα κλίμα απορίας και περιέργειας, να προβληματιστούν για το θέμα που θα ασχοληθούμε και να αποκτήσουν μια ερευνητική διάθεση.

1^η Δραστηριότητες πριν από την επίσκεψη στην οικία του Ελευθέριου Βενιζέλου

Συζήτηση στην ολομέλεια της τάξης τι σημαίνει για τα παιδιά η λέξη «Συναισθήματα» και καταγραφή των απόψεών τους σε χαρτί.



Παρακολουθήσαμε από την ψηφιακή επίσκεψη στο Φωτόδεντρο ένα βίντεο για τα συναισθήματα και τα χρώματα (<http://photodentro.edu.gr/lor/r/8521/7120?locale=el>) και παίξαμε μέσω μιας διαδραστικής εφαρμογής

(<http://photodentro.edu.gr/lor/r/8521/5931?locale=el>), όπου συσχετίσαμε τα χρώματα με τα συναισθήματα.

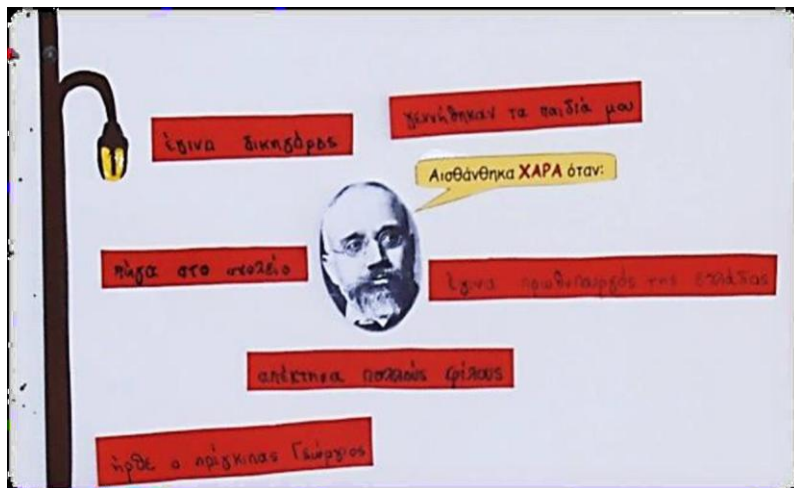
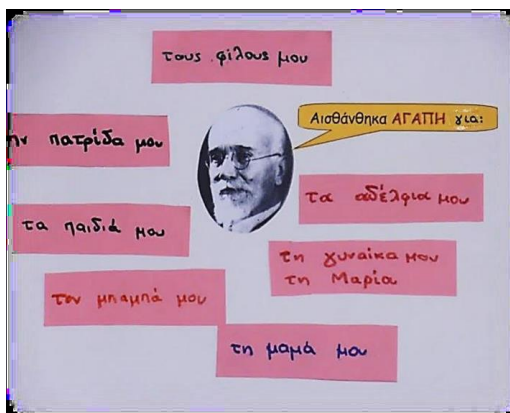
2^η Δραστηριότητες κατά την επίσκεψη στην οικία του Ελευθέριου Βενιζέλου

Επίσκεψη στο σπίτι του Ελευθέριου Βενιζέλου στη Χαλέπα και παρακολούθηση του προγράμματος : « Μια φορά και έναν καιρό ήταν ένας μικρός που έγινε πολύ μεγάλος».

Μέσα από ένα παραμύθι δόθηκε η δυνατότητα στα παιδιά να γνωρίσουν τον Ελευθέριο Βενιζέλο και να ταξιδέψουν σε άλλες εποχές με έναν τελείως διαφορετικό τρόπο, μία τελείως διαφορετική προσέγγιση, μέσα από τα συναισθήματα! Έγινε μια πρώτη προσέγγιση των συναισθημάτων και των βασικών αρχών της συναισθηματικής νοημοσύνης μέσα από τη ζωή, τη δράση, την εποχή του Ελευθερίου Βενιζέλου!

3^η Δραστηριότητες μετά την επίσκεψη στην οικία του Ελευθέριου Βενιζέλου

Κατασκευή του σπιτιού του Ελευθέριου Βενιζέλου και τοποθέτηση μέσα σε αυτό των συναισθημάτων του, όπως μας παρουσιάστηκαν στο πρόγραμμα.



2^{ος} μήνας

«Γνωριμία με τον εαυτό μου»

Μαθησιακή επιδίωξη: να συνειδητοποιήσουν ότι είναι άτομα μοναδικά, αναγνωρίζοντας τις δυνάμεις, τις ικανότητες και τα ατομικά χαρακτηριστικά τους.

1^η Δραστηριότητα:

Αρχικά οι μαθητές σχημάτισαν ένα μεγάλο κύκλο στην αυλή του σχολείου, γιατί το σχήμα αυτό διευκολύνει την οπτική επαφή με όλα τα μέλη της ομάδας. Στη συνέχεια η εκπαιδευτικός πέταξε την μπάλα και το παιδί που την έπιασε, μίληκε στη μέση του κύκλου και παρουσίασε το όνομά του και ένα χαρακτηριστικό του εαυτού του στα άλλα παιδιά. Η παρουσίαση μπορούσε να γίνει ρυθμικά, αστεία, με κινήσεις, κ.τ.λ. και οι υπόλοιποι θα πρέπει να τον χαιρετήσουν λέγοντας το όνομά του με τον ίδιο τρόπο που το είπε.

Στη συνέχεια ο μαθητής πέταξε την μπαλίτσα σε κάποιον συμμαθητή του μέχρις ότου **Μίλησαν όλοι στην τάξη.**

Στο τέλος της δραστηριότητας ζητήσαμε από όλους τους μαθητές να αναφέρουν τι ανακάλυψαν για τον εαυτό τους ή για κάποιον από τους συμμαθητές τους στη διάρκεια αυτής της δραστηριότητας.



2^η Δραστηριότητα:

Δώσαμε στα παιδιά ένα χαρτάκι με τα πιο κάτω επίθετα, τα διαβάσαμε όλοι μαζί και στη συνέχεια, με τη βοήθειά μας το καθένα κύκλωσε αυτά που πιστεύει ότι ταιριάζουν στη δική του προσωπικότητα. Στις κενές γραμμές όποιο παιδί ήθελε μπορούσε να συμπληρώσει κάποια άλλα επίθετα που νομίζει ότι το χαρακτηρίζουν.

3^η Δραστηριότητα:

Στο κέντρο του λουλουδιού, κάθε παιδί ζωγράφισε τον εαυτό του και στα πέταλα έγραψε επίθετα που το χαρακτηρίζουν.

Τα παιδιά χρωματίζουν τα λουλούδια τους, τα έκοψαν και φτιάξαμε δύο πανέμορφους ανθόκηπους.



3ος μήνας

«Ενίσχυση της αυτοεκτίμησης»

Μαθησιακή επιδίωξη: να ενισχύσουμε την αυτοεκτίμηση των παιδιών και να τα βοηθήσουμε να αναγνωρίσουν τι μπορούν να κάνουν και τι δεν μπορούν αλλά θα προσπαθήσουν να το κάνουν στο μέλλον

1^η Δραστηριότητα:

Το μαγικό-κοχύλι - κάθε παιδί ενώ κρατά το κοχύλι λέει τρία θετικά πράγματα για τον εαυτό του/της, και δίνει το κοχύλι στον επόμενο.

2^η Δραστηριότητα:

Η σημασία της επιβεβαίωσης - καθόμαστε σε μικρούς κύκλους, και όλοι γράφουν το όνομα τους στο πάνω μέρος ενός φύλλου χαρτιού, ζωγραφίζουν τον εαυτό τους και στη συνέχεια το δίνουν σ' αυτόν που κάθεται στα δεξιά τους. Αυτός-ή γράφει κάτω - κάτω στη σελίδα κάτι καλό γι' αυτόν του οποίου το όνομα βρίσκεται στο πάνω μέρος της σελίδας, το διπλώνει να μην φαίνεται αυτό που έγραψε και το δίνει στον επόμενο. Σιγά - σιγά θα φτάσει πάλι στον ιδιοκτήτη, και τότε θα μπορέσει να διαβάσει όλα τα θετικά που έγραψαν γι' αυτόν ή αυτήν στο χαρτί.

3^η Δραστηριότητα:

Με σκοπό να κατανοήσουν τα παιδιά τι μπορούν να κάνουν αλλά και να ανακαλύψουν τι θα ήθελαν να κάνουν στο μέλλον και να προσπαθήσουν γι' αυτό, κατασκευάσαμε τα δέντρα του:

Μπορώ και Θα ήθελα



4ος μήνας

« Αναγνώριση βασικών συναισθημάτων και ικανότητα διαχείρισης αρνητικών συναισθημάτων»

Μαθησιακή επιδίωξη: να αναγνωρίζουν τα παιδιά τα βασικά συναισθήματα : φόβος, λύπη, χαρά, θυμός (επιλέξαμε να δώσουμε έμφαση σε αυτά τα συναισθήματα, γιατί πιστεύουμε ότι οι διαφορές μεταξύ τους θα γίνουν εύκολα αντιληπτές από τα παιδιά) και να μάθουν να χειρίζονται σωστά τα αρνητικά τους συναισθήματα.



1^η Δραστηριότητα:

Ανάγνωση παραμυθιών, συζήτηση και κατασκευές με βάση τα συναισθήματα

2^η Δραστηριότητα:

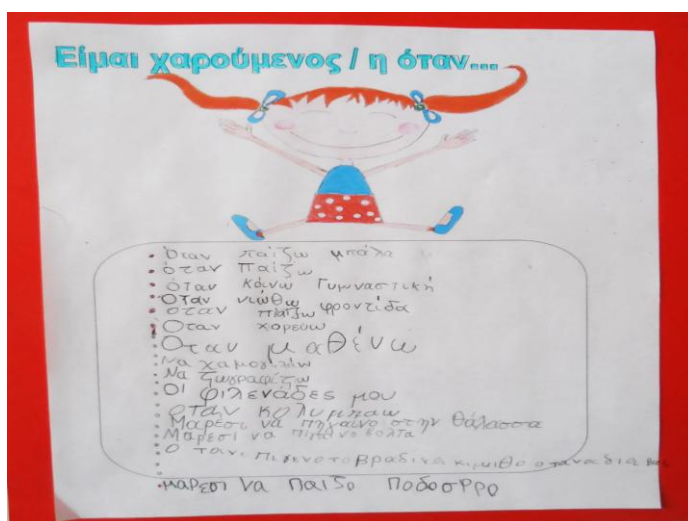
Μέσα από τη διαδραστική του Φωτόδεντρου οι μαθητές συνειδητοποίησαν ότι μπορούν επίσης να επικοινωνούν πολλές φορές με τις εκφράσεις του προσώπου τους (<http://photodentro.edu.gr/lor/r/8521/3514?locale=el>) τους ή με σύμβολα(<http://photodentro.edu.gr/lor/r/8521/3574?locale=el>). Στη συνέχεια, δώσαμε στα παιδιά φωτογραφικό υλικό από περιοδικά, εφημερίδες και διάφορες φωτογραφίες που είχαν φέρει από το σπίτι τους και αναζήτησαν πρόσωπα που απεικόνιζαν ανθρώπους με διάφορα συναισθήματα-εκφράσεις, ώστε να δημιουργήσουμε ένα ομαδικό κολάζ.

Τα συναισθήματα ζωγραφίζονται στο πρόσωπό μας!!!



3^η Δραστηριότητα:

Έγραψαν τότε αισθάνονται χαρά.



4^η Δραστηριότητα :

Ανάγνωση των παραμυθιών « Τα χέρια δεν είναι για να δέρνουμε», « Οι λέξεις δεν είναι για να πληγώνουμε» (ΑΓΚΑΣΙ ΜΑΡΤΙΝ)

Όταν ολοκληρώθηκε η ανάγνωση των παραμυθιών, ακολούθησε συζήτηση και ανάλυση των όσων είχαν ακούσει. Με τη βοήθεια αυτών των βιβλίων τα παιδιά κατάλαβαν ότι η βία, λεκτική ή σωματική, ποτέ δεν βγαίνει σε καλό. Κάθε παιδί μπορεί, να τιθασέψει τα έντονα συναισθήματα θυμού ή ζήλιας βρίσκοντας εναλλακτικές λύσεις όταν του έρχεται να χτυπήσει κάποιον. Στο τέλος τα παιδιά κατέγραψαν τι θα μπορούσε να τα ηρεμήσει στην περίπτωση που θυμώσουν:

5^η Δραστηριότητα:

Κατασκευάσαμε και παίξαμε με το ζάρι των συναισθημάτων.

Τα παιδιά στέκονταν σε κύκλο και το κάθε ένα με τη σειρά του έριχνε το ζάρι.

Αναγνώριζαν πρώτα το συναίσθημα και έπειτα περιέγραφαν ένα περιστατικό (πραγματικό ή φανταστικό) όπου ένιωσαν έτσι.



6^η Δραστηριότητα:

Ζωγράρισαν τα «Συναισθήματα»



7^η Δραστηριότητα:

Αρχικά ακούσαμε παραμύθια από τον υπολογιστή μας μέσα από τον ιστοχώρο του Φωτόδεντρου (<http://photodentro.edu.gr/lor/r/8521/4409?locale=el>). Στη συνέχεια, επισκεφτήκαμε την Παιδική Βιβλιοθήκη και ακούσαμε παραμύθια με θέμα τα «Συναισθήματα».

5ος μήνας

«Συγγραφή και εικονογράφηση παραμυθιού»



Μαθησιακή επιδίωξη: Να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους, να ψυχαγωγηθούν και να έχουν τη χαρά της δημιουργίας. Όλα μαζί τα παιδιά, με πολύ κέφι και φαντασία, έγραψαν και εικονογράφησαν το δικό τους παραμύθι:

Συγγραφή παραμυθιού
Μετά από την εμπειρία που είχαν τα παιδιά της αφήγησης, ψηφιακής και ζωντανής, αποφάσισαν να γράψουν το δικό τους παραμύθι, αξιοποιώντας όλα όσα αποκόμισαν από το πρόγραμμα αυτό.

Αξιολόγηση

Με την ολοκλήρωση του προγράμματος έγινε ο απολογισμός και η αξιολόγησή του. Ανακεφαλαιώσαμε το σύνολο των δραστηριοτήτων για να δούμε τι μάθαμε και τι κερδίσαμε από τη συμμετοχή μας στο σχέδιο εργασίας «Αναγνώριση, έκφραση και διαχείριση συναισθημάτων».

Στο τέλος τα παιδιά έγραψαν αυτό που τους άρεσε και τους εντυπωσίασε περισσότερο

2.5 Ρόλος του διδάσκοντα

Επιλέξτε από την παρακάτω λίστα τον ρόλο του διδάσκοντα. Υπάρχει η δυνατότητα πολλαπλών επιλογών.

- | | |
|--|--|
| ☐ Διδακτικός | ☐ Προπονητικός |
| ☒ Ενθαρρυντικός | ☐ Διαχειριστικός |
| ☒ Υποστηρικτικός | ☐ Μέντωρ |
| ☒ Συμβουλευτικός | ☐ Υποκινητικός |
| ☒ Διευκολυντικός | ☐ Κριτικός |
| ☒ Συντονιστικός | ☐ Επιμελητής περιεχομένου (curator) |
| ☐ Ηγετικός | ☐ Τεχνική υποστήριξη |
| ☒ Διαμεσολαβητικός | ☐ Άλλος ρόλος: <input type="text"/> |
| ☒ Εποπτικός | |

3. Πηγές Ψηφιακού Εκπαιδευτικού Περιεχομένου που αξιοποιήθηκαν

Καταγράψτε τις πηγές του Ψηφιακού Εκπαιδευτικού Περιεχομένου που αξιοποιήθηκαν κατά τον σχεδιασμό της καλής πρακτικής.

Φωτόδεντρο , <http://photodentro.edu.gr/lor/r/8521/7120?locale=el> Χρώματα και συναισθήματα

Φωτόδεντρο, <http://photodentro.edu.gr/lor/r/8521/5931?locale=el>

Φωτόδεντρο, <http://photodentro.edu.gr/lor/r/8521/3514?locale=el>) Επικοινωνώ με τις εκφράσεις του προσώπου

Φωτόδεντρο, (<http://photodentro.edu.gr/lor/r/8521/3574?locale=el> Επικοινωνώ με σύμβολα

Φωτόδεντρο, <http://photodentro.edu.gr/lor/r/8521/4409?locale=el> Να στο πω ένα παραμύθι

4. Στοιχεία τεκμηρίωσης και επέκτασης της καλής πρακτικής

4.1 Αποτελέσματα - Αντίκτυπος

Η ανοικτή αυτή εκπαιδευτική πρακτική σχεδιάστηκε με τη φιλοσοφία της ανάπτυξης ενός μεγάλου project λόγω και της μικρής ηλικίας (Α΄ Δημοτικού) αλλά και επειδή θέλαμε να εμβαθύνουμε τροποποιώντας συμπεριφορές και καλλιεργώντας στάσεις. Αξιοποιήθηκε η διαθεματική προσέγγιση της γνώσης, η εργασία σε ομάδες, οι βιωματικές δράσεις και τα παιχνίδια, η αξιοποίηση ψηφιακού υλικού, οι επισκέψεις στο πεδίο. Η πρακτική αυτή έδωσε την ευκαιρία στους μαθητές να εργαστούν τόσο ατομικά όσο και να συνεργαστούν και να αλληλεπιδράσουν, να αποκτήσουν ενσυναίσθηση. Συμμετείχαν όλοι ενεργά μέσα από διάφορες τεχνικές (παιχνίδι, ιδεοκαταιγισμός και συζήτηση), εκφράστηκαν, έπαιξαν, στοχάστηκαν,.

Οι μαθητές αναζήτησαν, βίωσαν, δημιούργησαν, παρατήρησαν, γνώρισαν, αλληλεπιδράσαν, εκφράστηκαν, εξερεύνησαν, ήρθαν σε επαφή με πλούσιο πολυτροπικό υλικό. Η αξιοποίηση του ψηφιακού υλικού έδωσε τη δυνατότητα εμπλουτισμού των δραστηριοτήτων, έκανε ελκυστική την όλη διαδικασία και πιο παραστατική.

Η βελτίωση των διαπροσωπικών σχέσεων, η έκφραση των προσωπικών σκέψεων, η συνεργασία επιτεύχθηκαν με τη συνεπικουρία των σύγχρονων ενεργητικών τεχνικών και της νέας τεχνολογίας. Η καινοτομία του έγκειται στην ανάπτυξη ενός τόσο λεπτού και ευαίσθητου θέματος όπως είναι η διαχείριση των συναισθημάτων καθώς και στον εμπλουτισμό των δραστηριοτήτων με πλούσιο υλικό, ψηφιακό και μη.

4.2 Σχέση με άλλες καλές πρακτικές

Η ανοικτή αυτή εκπαιδευτική πρακτική σχετίζεται με το σχεδιασμό project, την εργασία σε ομάδες, τη διαθεματικότητα, την ομαδοσυνεργασία και την αξιοποίηση ψηφιακού υλικού από τα πρώτα κιόλας βήματα του μαθητή στην εκπαίδευση με σκοπό να αποκτήσει τις δεξιότητες του 21^{ου} αιώνα. Αποτελεί καινοτόμο δράση καθώς αξιοποιεί ενεργητικές τεχνικές, τις νέες τεχνολογίες με σκοπό την ανάπτυξη της δημιουργικότητας και την συναισθηματική ολοκλήρωση.

4.3 Αξιοποίηση, Γενίκευση, Επεκτασιμότητα

Η διαχείριση συναισθημάτων, η καλλιέργεια της ενσυναίσθησης και η αλλαγή στάσεων αποτελεί ένα ζητούμενο για όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες. Κατά συνέπεια, μπορεί να εφαρμοστεί σε όλες τις ηλικιακές ομάδες με τροποποιήσεις αξιοποιώντας σύνθετες και πιο εμπλουτισμένες δραστηριότητες, κάνοντας χρήση ψηφιακών πολυμέσων και περιβάλλοντων.

5.Πρόσθετο υλικό που αξιοποιήθηκε

Αναφέρετε τυχόν πρόσθετο υλικό που αξιοποιήθηκε.

- ☒ Βιβλία
- ☐ Σημειώσεις
- ☐ Χάρτες
- ☐ Websites
- ☐ Λογισμικό

Δώστε περισσότερες πληροφορίες για το υλικό (τίτλους, ηλεκτρονικές διευθύνσεις κλπ)